

Asia: VN/8329/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumislain korvaukset (61-62 §)

Lakiesityksessä todetaan laskennallisten korvausten maksuajan lyhentämisen tuovan säästöjä julkiseen talouteen paitsi maksuajan lyhentämisenä, myös sitä kautta, että kotoutumissuunnitelmien laatiminen ja niiden seuranta vähenee. TE-palvelujen asiakkuuden jatkuessa siirrytään kuitenkin laatimaan työllistymissuunnitelmia ja seuraamaan niitä, joten kustannukset siirtyvät niihin. TE-toimisto on huolissaan siitä, että kotoutumisajan lyhentäminen voi johtaa kapeampiin ja yksipuolisempiin kotoutumispalveluihin, mikä voi lisätä muun muassa kotoutujien työllistymisen haasteita, syrjäytymistä ja pitkäaikaistyöttömyyttä sekä aiheuttaa kustannuksia ja painetta muille tahoille kuten hyvinvointialueille ja kunnille.

Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa, jossa on pitkät välimatkat, voi palveluihin osallistuminen vaikeutua ja hidastua erityisesti pienillä paikkakunnilla (ryhmän osallistujamäärien tulee kuitenkin täytyä). Lisäksi palvelujen järjestäminen eri tahojen kesken erityisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille voi hankaloitua kotoutumisajan lyhentyessä.

Suomen kieli on tutkimuksissakin todettu haastavaksi oppia moniin muihin eurooppalaisiin kieliin verrattuna, mikä tulisi huomioida lakiesityksessä, jos kotoutumisajan kesto halutaan rinnastaa muiden pohjoismaiden vastaaviin palveluihin.

Kotoutumispalvelujen osalta lyhennetty kotoutumisaika tulee lisäämään tarvetta kotoutumiskoulutusten tehokkaalle järjestämiselle, jotta mahdollisimman moni voi hyödyntää kotoutumisajan koulutuksiin. Tässä voi olla vaarana, että koulutustyyppit eriarvoistuvat tai asiakkaat voivat joutua ”kilpailuttamaan” palveluita eli joutua valitsemaan esimerkiksi terveystieteiden tai koulutuksen välillä.

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauskustannuksesta (32 a §)

Lakiehdotuksessa esitetään maksun perimistä asiakkaalta käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauskustannuksesta. Koskeeko asia ainoastaan kotoutujia, sillä tulkkauspalvelua käytetään paljon myös kotoutumisajan jälkeen – miten asiakkaiden yhdenvertaisuus tässä toteutuu?

Maksujen perimisen käytäntöjen määrittelyssä ja ohjeistamisessa tulee huomioida useita asioita: missä tapauksissa maksu voidaan periä, miten siitä asiakasta ennakoon informoidaan ja millä kielillä eli miten varmistetaan, että asiakas ymmärtää sisällön, miten perintä käytännössä toteutuu (aiheuttaako se paljon työtä ja kuluja, onnistuuko esimerkiksi automaattisesti) tai jos varattu tulkkaus käytetäänkin toisen asiakkaan palveluun, peritäänkö kustannukset silti. Tarvitaanko esimerkiksi jokin hallinnollinen järjestelmä, jota kautta periminen tapahtuu? Koskeeko loppujen lopuksi suurtakaan joukkoa asiakkaita, koska usein syy ajanvarauksen käyttämättä jättämiseen on inhimillinen ja perusteltu.

Kokonaisuutena ajatellen Pohjois-Karjalan TE-toimisto katsoo, että saavutetut hyödyt maksujen perinnässä jäisivät merkityksettömiksi

Alaikäisenä yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

Ei lausuttavaa

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

Ei lausuttavaa

Muut huomiot

Ei lausuttavaa

Salmela Mari
Pohjois-Karjalan TE-toimisto